

ASPECTE PRIVIND FINANȚAREA ȘI DEZVOLTAREA AGRICULTURII ÎN CONTEXTUL PREGĂTIRII ROMÂNIEI PENTRU ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ

ASIST.UNIV.DRD. CRISTINA ANTOANETA CIUNGU

Universitatea Constantin Brâncuși, str. Republicii, nr. 1, Tg-Jiu

PROF.UNIV.DR. POPEANGĂ VASILE

Universitatea Constantin Brâncuși, bd. Republicii nr. 1, Tg-Jiu, 0748208711

The sums offered by the European Union are seen as coming in addition to the national funds and are transferred to our country through three financial instruments: the PHARE, ISPA and SAPARD programs, the national budgetary effort being materialized in the insurance of the co-finance of the funds received during these programs.

1. Considerații generale

România trebuie să atingă standardele acceptate în U.E. într-o serie de domenii, cum ar fi: protecția mediului, infrastructura de transport, coeziunea economică și socială sau dezvoltarea rurală. În acest scop, Uniunea Europeană a pus la dispoziția țării noastre fondurile necesare pentru reformele structurale necesare. Sumele acordate de Uniunea Europeană sunt privite ca venind în completarea fondurilor naționale și sunt transferate țării noastre prin intermediul a trei instrumente financiare: programele PHARE, ISPA și SAPARD, efortul bugetar național concretizându-se în asigurarea cofinanțării fondurilor primite în cadrul acestor programe.

Începând cu anul 2007, fluxurile financiare stabilite la nivel bugetar, între România și Uniunea Europeană, vor cunoaște o amplă intensificare, atât din punct de vedere al diversificării acestora cât și din punctul de vedere al volumului de fonduri transferate. Din perspectiva de stat membru, România va primi, încă din primul an al aderării, importante resurse financiare de la bugetul Uniunii Europene prin intermediul Fondurilor Structurale, Fondului de Coeziune, fondurilor alocate în cadrul Politicii Agricole Comune și în cadrul Politicilor Interne. În același timp însă, bugetul național va trebui să facă față unor presiuni suplimentare, datorită necesității de a asigura cofinanțarea fondurilor comunitare, dar și prin prisma obligativității de a contribui la finanțarea bugetului Uniunii.

Complexitatea construcției europene, determinată de o diversitate de condiții economice și sociale, de un anumit mod de alcătuire a instituțiilor sale, de configurarea specifică bugetului comunitar care alocă sume importante politicii agricole comune, pentru finanțarea proiectelor structurale și de coeziune, face necesară formularea unei politici fiscal-bugetare flexibile, orientate spre eficiență și performanță, construită pe priorități sectoriale care să corespundă palierele reformei și să fie compatibilă cu politicile comunitare.

2. Politica bugetară a României în contextul viitoarei aderări la U.E.

Politica bugetară formulată pentru anul 2006 are în vedere o reformă consistentă a cheltuielilor publice pentru îmbunătățirea prioritizării acestora în vederea redirecționării lor către finanțarea angajamentelor asumate de România în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană, asigurarea unui management mai bun al cheltuielilor publice și a efectului multiplicator al acestora asupra economiei naționale.

Pe linia ofertei, creșterea produsului intern brut din semestrul I a.c., este rezultatul majorării volumului de activitate, cu efect în creșterea valorii adăugate brute, în sectorul serviciilor (6,9%), construcții (3,9%) și industrie (3,6%), a căror contribuție la produsul intern brut este de circa 84%.

Ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile și a calamităților naturale produse de inundații, agricultura a înregistrat o scădere cu 7,1% față de semestrul I 2004.

Evoluția valorii adăugate brute în anul 2005

- modificări procentuale față de perioada corespunzătoare a anului precedent -	Trim. I	Trim. II	Sem. I
Produsul intern brut	5,9	4,1	4,9
Industria	5,0	2,6	3,6
Agricultura	1,8	-10,4	-7,1
Construcții	3,8	4,0	3,9
Servicii	6,8	7,1	6,9

Tabelul nr.1

În agricultură, sectorul vegetal a fost afectat de evoluțiile climaterice capricioase care au întârziat perioada optimă de executare a lucrărilor agricole de primăvară și vară și au calamitat, în aproape toate regiunile agricole ale țării, anumite suprafețe cultivate. Producția de cereale de vară a anului 2005 reprezintă 98% din realizările anului 2004 (101,9% la grâu și secară și 79,9% la orz și orzoaică). În sectorul animal, comparând realizările de la sfârșitul semestrului I 2005 cu cele de la sfârșitul semestrului I 2004, se observă că s-au sacrificat mai puține bovine (-0,3%) și porcine (-9,6%) dar mai multe ovine (+2,7%) și păsări (+2,7%).

Bugetul ordonatorilor principali de credite implicați în procesul de integrare cuprinde, „Fișa programului de integrare europeană”, fișă care conține angajamentele asumate în procesul de pregătire a aderării României la Uniunea Europeană, specificându-se stadiul în care se află acestea, precum și rezultatele așteptate. Sunt prezentate și sursele de finanțare a acestor angajamente, defalcate pe credite de angajament și credite bugetare, pe orizontul de timp 2004- 2009, cuantificându-se astfel impactul bugetar al procesului de aderare.

Din analiza angajamentelor asumate, rezultă următoarele:

- Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale – 14 angajamente (circa 450 milioane lei), dintre care de menționat sunt:
 - o „Realizarea unei agenții de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, funcțională”;
 - o „Întărirea capacității administrative și instituționale a Direcției generale dezvoltare Rurală, responsabilă pentru elaborarea strategiei de dezvoltare rurală și a Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007-2013”;

- „Consolidarea Agenției SAPARD pentru absorbția fondurilor și acreditare ca Agenție de Plăți”;
- „Adoptarea și implementarea acquis-ului comunitar în sectorul forestier”.

Principalele obiective în domeniul agriculturii în anul 2006 sunt:

- Stimularea transformării gospodăriilor țărănești în ferme agricole familiale cu caracter comercial prin:
 - îmbunătățirea accesului la resurse financiare;
 - încurajarea producătorilor agricoli de a-și asigura producția.
- Sprijinirea valorificării producției agricole prin măsuri de piață:
 - organizarea și reglementarea pieței produselor agroalimentare pe filiera produselor;
 - reglementarea pieței cerealelor;
 - instituirea mecanismelor de intervenție pe piață, în armonizare cu practica Uniunii Europene.
- Dezvoltarea și modernizarea satelor;
- Dezvoltarea durabilă a silviculturii prin:
 - asigurarea integrității și dezvoltării fondului forestier;
 - conservarea biodiversității, asigurarea stabilității și creșterea eficacității ecosistemelor forestiere;
 - îmbunătățirea accesibilității fondului forestier.

Producția agricolă se estimează că va crește, în medie, cu 3,0%, nu numai datorită potențialului productiv al terenului agricol, cât mai ales ca urmare a modificării politicii agricole, politică ce pune un accent deosebit pe dezvoltarea unei agriculturi moderne și competitive.

3. Dezvoltarea Rurală

O direcție generală de dezvoltare rurală a fost înființată în cadrul Ministerului Agriculturii și va funcționa ca autoritatea de gestionare a SAPARD și a Planului de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013. O proporție însemnată a personalului angajat a lucrat în cadrul SAPARD. În prezent, se recrutează personal suplimentar. Studiile inițiale necesare susținerii realizării programului de dezvoltare rurală sunt în curs de desfășurare. Viitoarele agenții de plăți (construite pe cadrul instituțional al Agenției SAPARD) vor fi responsabile pentru implementarea programului de dezvoltare rurală post-aderare și este nevoie de o întărire a capacității administrative în acest sens. România a obținut o perioadă de tranziție de trei ani pentru a se permite folosirea de măsuri speciale pentru dezvoltare rurală.

Programul SAPARD este îndreptat către sprijinirea eforturilor făcute de țările candidate din Centrul și Estul Europei în vederea pregătirii participării lor la Politica Agricolă Comună și la Piața Unică. Programul are două obiective principale: implementarea acquis-ului în domeniu și rezolvarea problemelor prioritare ale agriculturii și dezvoltării rurale. În România, principalele direcții în care acționează fondurile din programul SAPARD sunt:

- îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agrare și din domeniul pescuitului;
- îmbunătățirea structurilor instituționale pentru controlul calității și sănătății produselor animale și vegetale, a alimentelor și protecția consumatorului;
- dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale;
- dezvoltarea economiei rurale;

- administrarea pădurilor și sprijinirea operatorilor din domeniul producerii și comercializării produselor forestiere.

Sumele pentru cofinanțarea națională a proiectelor cuprinse în programul SAPARD vor fi asigurate după cum urmează:

- de la bugetul de stat, titlul “Transferuri aferente Fondului Național de Preaderare”, pentru cofinanțarea de 25% din cheltuielile eligibile conform planului de finanțare al proiectului, sumele aferente continuării finanțării măsurilor în cazul indisponibilității temporare a fondurilor comunitare, precum și sumele destinate finanțării costurilor neeligibile pentru acoperirea diferențelor nefavorabile de curs valutar și a costurilor bancare, precum și pentru achitarea la termen a debitorilor către U.E. ca urmare a unor eventuale nereguli;
- contribuția de la bugetul de stat inclusă în bugetul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale pentru cofinanțarea proiectelor de asistență tehnică de care beneficiază.
- Fluxurile financiare estimate la nivel bugetar între România și Uniunea Europeană în perioada 2007-2009 pentru Politica Agricolă Comună și Politica Comună de Pescuit

Politica Agricolă Comună și cea de Pescuit reprezintă una dintre cele mai importante politici ale Uniunii Europene care concentrează un volum mare de resurse comunitare fiind orientată către următoarele direcții:

- Măsuri de piață
- Plăți directe
- Dezvoltare rurală (Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – FEADR), ce vizează următoarele axe de intervenție:
 - creșterea competitivității economiei agro-alimentare și silvice;
 - creșterea standardelor de viață în zonele rurale și încurajarea diversificării activităților economice;
 - dezvoltarea economică durabilă a fermelor și a exploatațiilor forestiere;
 - promovarea inițiativelor de tip „LEADER” pentru ocuparea forței de muncă și diversificare.
- Pescuit (Fondul European de Pescuit), domeniu în care acțiunile vizează dezvoltarea acvaculturii și pescuitului în apele interioare, a procesării și marketingului produselor pescărești, modernizarea flotei de pescuit, precum și dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit costiere.

Concluzii

România continuă să înregistreze ritmuri ridicate de creștere economică, chiar în condițiile în care în prima parte a anului 2005 acțiunea factorilor restrictivi s-a intensificat. De asemenea, este de subliniat faptul că dezechilibrele interne și externe se mențin: principalul factor de creștere economică rămâne consumul gospodăriilor, iar majorarea importurilor, ca sursă a acoperirii cererii, s-a accentuat, cu efecte în adâncirea deficitului comercial și, implicit, în menținerea la un nivel ridicat a deficitului de cont curent.

Este de menționat că structura bugetului comunitar pentru perioada 2007-2013 prezintă o serie de modificări față de perioada 2000-2006, ceea ce impune anumite rearanjări între

titlurile bugetare din pachetul financiar 2007-2009 convenit cu Comisia Europeană în anul 2002, fără a afecta suma globală negociată.

Astfel, instrumentele structurale FEOGA1 – secțiunea Orientare și IFOP2 vor fi înlocuite pentru perioada 2007-2013 de Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European de Pescuit (FEP). Aceste două noi fonduri nu se vor mai încadra însă la capitolul „Acțiuni structurale” ci la Politica Agricolă Comună și respectiv Politica Comună de Pescuit. – FEP.

Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a formulat bugetul pe anul 2006 pe bază de programe, dintre care enumerăm:

- Programul Fermierul;
- Investiții pentru îmbunătățiri funciare;
- Dezvoltarea durabilă a silviculturii;
- Promovarea exportului;
- Dezvoltarea durabilă a sectorului vegetal, a sectorului zootehnic și piscicol.

În cursul acestui an s-a intensificat colaborarea cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, în vederea stabilirii și legiferării structurilor pentru calculul, colectarea și controlul contribuțiilor care constituie venituri la bugetul de stat și vor fi virate în bugetul Uniunii Europene, făcând parte din sistemul resurselor proprii tradiționale ale U.E. În acest sens, a fost elaborată Ordonanța Guvernului nr.41/14 iulie 2005 privind reglementarea unor măsuri financiare, prin care se instituie de la data aderării obligația plății contribuției pentru producția de zahăr și pentru izoglucoză realizate în cadrul cotelor alocate României de către U.E.

Bibliografia

1. Alexandri, Cecilia “Sectorul agroalimentar din România – decalaje fata de Uniunea Europeana”, Editura Academia de Studii Economice Bucuresti, 2004;
2. Manoleli, D., G., „Ierarhizarea priorităților de dezvoltare agricola si rurala în România. Influențele noii reforme a Politicii Agricole Comunitare”, Institutul European din România – Studii de impact (PAIS II), București, 2004;
3. Toderoiu, F., „ Dosarul agricol al aderării la UE – de la optimism fără acoperire la provocare reala” , lucrare publicata în volumul „Aderarea României la Uniunea Europeana – provocare pentru agricultura si mediu” , Editura Academia de Studii Economice București, 2004
4. Tofan, A., „Evaluarea politicii agricole a României, lucrare publicata în volumul Aderarea României la Uniunea Europeana – provocare pentru agricultura si mediu”, Editura Academia de Studii Economice București, 2004
5. Popeangă Vasile -,„Finanțe publice”, Editura Academica Brâncuși, Tg-Jiu, 2002;
6. Popeangă Vasile, G. Dobrotă, V.N. Popeangă-„Finanțe publice-îndrumar teoretico-aplicativ”, Editura Studii Economice, Tg-Jiu, 2002;
7. Site-ul Ministerului Agriculturii, Pădurilor si Dezvoltării Rurale, www.mapam.ro;
8. Site-ul Ministerului Administrației si Internelor, www.mai.gov.ro;
9. Site-ul Ministerului Finanțelor Publice, www.mfinante.ro.
10. Site-ul Ministerului Integrării Europene, www.mie.ro;